

יוצא לאור לחג השבועות ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
(מספר 57)

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לזכות

הרה"ת ר' יעקב מיכאל הלוי בן מרת עלקא שיחי' גינזבורג
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ר"ח סיון
הרה"ת ר' ישראל זאב שיחי' בן מרת יענטא פערל ע"ה פיינער
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ר"ח סיון
הרה"ת ר' יהודה ארי' ליב בן מרת חי' גאלדא שיחי' קארף
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ר"ח סיון
הרה"ת ר' שמואל בנימין בן מרת רחל שיחי' פאגעלמאן
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ג' סיון
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מפתח ותוכן

חג השבועות

א. (בעצרת בעינין) "נמי לכם" בגימטריא "קץ" 3
"הכל מודים בעצרת בעינין נמי לכם", נמי לכם גימטריא קץ,
והקשר עם הגאולה

ב. תורה חדשה מאתי תצא 6
ביאור מרז"ל שלע"ל "תורה חדשה מאתי תצא" והתאמתו עם
נצחיות התורה: התורה חדשה דלע"ל היא בהתאם לכללי ההלכה
ויחד עם זה חידוש; ובפנימיות - גילוי נעלה וחדש, לע"ל הלכה
כבית שמאי דמחודדי טפי

הוספה / בשורת הגאולה

ג. משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת ה'תשנ"א 25
"כלו כל הקיצין" וכבר עשו תשובה; שומעים ממש רבינו
שבדורנו שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים",
ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח; יש לעודד ולחזק רוחם של
בנ"י ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר "פקד פקדתי אתכם", ומשיח
צדקנו "עומד אחר כתלנו" ו"הנה זה בא", ויש להתכונן לקבל פניו
ע"י ההוספה בקיום התומ"צ

ד. משיחות ש"פ שמות, כ"א טבת ה'תשנ"ב 27
"כלו כל הקיצין" וכבר עשו תשובה וכבר סיימו הכל, גם "צחצוח
הכפתורים", וצריכים רק שהקב"ה יפתח עיניהם של ישראל שיראו
שכבר ישנה הגאולה, ויושבים אצל השולחן ערוך בסעודת לוייתן
ושור הבר כו'; מ"ימי חייך" בזמן ומקום זה נכנסים תיכף להחיים
דימות המשיח וחיים נצחיים בלי שום הפסק כלל ח"ו; להכין את
עצמו ואחרים להמצב דימות המשיח; לימוד הל' מלך המשיח; יה"ר
שלאחרי שישנו כבר ה"מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות
כדוד אביו . . . ויכף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת
ה'" שהוא "בחזקת שהוא משיח", שיהי' מיד ה"משיח בודאי"

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה
מסור ונתון לעשות צדקה וחסד
בעל מעשים ומרץ ורב פעלים
הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
שגלוב
מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש
ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"
לקרב את היהודים עולי רוסיא לאביהם שבשמים
ולהכניסם בבריתו של אאע"ה
המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון
הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים
ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'
השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך
ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש
זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה
נפטר בשם טוב
כ"א תמוז ה'תשס"ו
ת' נ' צ' ב' ה'

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

חג השבועות

(בעצרת בעינן) „נמי לכם“ בגימטריא „קץ“

גשמיות העולם כביכול⁷ (התחתונים ירדו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים)⁸.

ב. ויש להוסיף בזה, ע"פ המובא

א. בנוגע לחג השבועות אומרים חז"ל, ש„הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם², מאי טעמא, יום שניתנה בו תורה הוא“. שהפירוש ד„לכם“ הוא - ש„ישמח בו במאכל ובמשתה“³.

וכידוע שהחידוש ד„יום שניתנה בו תורה“ הוא - החיבור דאלקות עם גופו הגשמי של יהודי⁴ („לכם“⁵) ועם

(6) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 887 ואילך. ובכ"מ.

(7) תנחומא וארא טו. שמו"ר פי"ב, ג. ועוד.

(8) ועפ"ז יש לבאר מ"ש בהמשך הגמ' שם (לאחרי הדין דבעצרת בעינן לכם): „רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תילתא, אמר אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא“ - דלכאורה: כיון שכוננת ר"י בהעילוי ד„האי יומא“ היא - שעל ידו נעשה הוא לומד תורה (כפרש"י), אין זה שייך דוקא ל„האי יומא“ (יום נתינת התורה), שהרי לימוד התורה הי' גם לפני מ"ת (וא"ו בסיון), וכמאחז"ל (יומא כה, ב) „מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם, היו במצרים ישיבה עמהם. . . אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה הי' וכו'“?

אלא, העילוי ד„האי יומא“ הוא - שאו נמשכה ונתלבשה התורה למטה, עד ש„תורה לא בשמים היא“ (נצבים ל, יב. וראה שבת פט, א. ב"מ נט, ב). ועל זה אמר ר"י שע"י „האי יומא“ „למדתי תורה ונתרוממתי“ (פרש"י), היינו שהתורה פועלת שינוי בה„תחתונים“* (ראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 211 ואילך. ובכ"מ). ולכן, רב יוסף ביומא דעצרתא „הי' מצוה לאנשי ביתו להכין לו סעודה“ (פרש"י פסחים שם), שבוה מודגש, שהתורה נמשכת וחודרת בכל מציאות האדם, גם בגוף הגשמי.

רשימת דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א ליל ב' דחג השבועות ה'תנש"א* - לקהל שיחיו שחזרו מה„תהלוכה“. נדפס בטה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 563 ואילך. תרגום מאידית.

(1) פסחים סח, ב.
(2) משא"כ בשאר הימים טובים יש פלוגתא אם צ"ל „הציו לכם“ (פסחים שם. ביצה טו, ב). - ואפילו לפי ההלכה (רמב"ם הל' יו"ט פ"ו הי"ט (ובמ"מ שם). טושי"ע או"ה ר"ס תקכט. שו"ע אדה"ו שם ס"י) שבכל היו"ט צ"ל „הציו לכם“ - יש חילוק בין חגה"ש לשאר היו"ט, שב„שאר יו"ט ושבתות (ש)מותר להתענות בהם תענית חלום“, משא"כ בחגה"ש „אסור להתענות תענית חלום“ (שו"ע אדה"ו או"ה סתצ"ד ס"יח), אף שהתענית עונג לו (טור או"ה סרפ"ח. שו"ע אדה"ו שם ס"ג). וראה בארוכה לקו"ש חכ"ג ע' 27 ואילך (וש"ג).

(3) פרש"י פסחים שם. וראה גם שו"ע אדה"ו סתצ"ד שם.

(4) ראה תניא פמ"ט (סט, סע"ב ואילך); ובנו בחרת מכל עם ולשון (דקאי על מ"ת - ראה שו"ע אדה"ו או"ה ס' ס"ד) הוא הגוף החומרי כו'.

(5) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 560.

(* ולכן, „אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא“ - כי ע"י לימוד התורה מצי"ע (בלי הפעולה ד„האי יומא“), נשאר האדם והעולם בבחי' „שוקא“ ורשות הרבים (ראה לקו"ש שם ע' 214. ובכ"מ).

מישראל מיד - בתכלית השלימות, „ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין“⁴, בההמשך ד„כל ימי חיך“ בימות המשיח, וחיים נצחיים שיהיו אז.

ובנוגע לפועל הכוונה היא, שהעבודה היא, עתה צריכה להיות „להביא לימות המשיח“, לגלות כבר תיכף בפועל איך שהמצב ד„הבאים מצרימה“ בגלות הוא באמת מצב ד„גאולת ישראל“, עי"ז שמתכוננים בעצמם ומכינים אחרים למצב ד„ימות המשיח“.

כולל ובמיוחד - בקשר עם יום ההילולא דהרמב"ם - ע"י שמתחזקים ומוסיפים בלימוד ספר משנה תורה להרמב"ם . . . ובפרט - בספר הרמב"ם עצמו - הלכות מלך המשיח⁵, בשני הפרקים האחרונים דהלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

ונוסף ללימודו בזה, להשפיע גם על עוד בני מסביבתו, אנשים נשים וטף, באופן ד„והעמידו תלמידים הרבה“⁶, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, שע"י עצם ההחלטה בדבר יקבלו תיכף ומיד את השכר, הקיום בפועל של דברי הרמב"ם בסיום ספרו, שלאחר שישנו כבר ה„מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו . . . ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה" - שאז „בחזקת שהוא משיח“ - שכבר יהי' מיד „משיח בודאי“, עי"ז ש„עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל . . . ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו“.

(* הוספת ביאור בכמה ענינים דלהלן - ראה שיחת יו"ד סיון שנה זו (ביחידות הכללית להאורחים שיחיו). חלקו ננתק להלן (בפנים ובהערות).

„עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל . . ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו”.

(משיחות ש"פ שמות, כ"א טבת תשנ"ב)

כמדובר ריבוי פעמים דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שנוסף ע"ז שכבר „כלו כל הקיצין”¹, כבר עשו בני" תשובה, וסיימו הכל, כולל גם – „לצחצח הכפתורים”, וצריך רק שהקב"ה יפתח את עיניהם של בני" שיראו שהגאולה האמיתית והשלימה כבר ישנה, ויושבים כבר לפני שולחן ערוך, בסעודת ליתן ושור הברי' וכו' וכו'.

מזה מובן . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחר שכבר סיימו הכל (כנ"ל), ישנה הבטחה גמורה בתורה, שבטח יהי „(תזכור יום צאתך ממצרים) כל ימי חיך . . להביא לימות המשיח”³,

ובפשטות – שלא זקוקים להפסק ח"ו בין „כל ימי חיך” ו„ימות המשיח” (כמו שהי' אצל בני" בכל הדורות שלפני דורנו זה), אלא „כל ימי חיך” דכאו"א מישראל, חיי הגשמיים כנשמה בגוף, כוללים בפשטות (גם) „ימות המשיח” בלי הפסק, מכיון שהגאולה באה תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אם זה מצב דלילה, „הבאים מצרימה”), כך שהרגע האחרון דהגלות והנקודה האחרונה דהגלות נעשים רגע ראשון ונקודה ראשונה דגאולה,

ומ„ימי חיך” בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אם הוא כבר למעלה משבעים שנה וכיו"ב), עובר כאו"א

בספרי פולין, ש„נמי לכם” הוא בנמיטריא „קץ”:
השלימות דגילוי אלקות למטה בגשמיות („לכם”) – ש„כבר הי' לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה”¹⁰ – יהי' בגאולה האמיתית והשלימה (בקץ הגלות)¹². גם כפי שזה יתבטא בכך, שאז תהי' סעודה¹³ גשמית¹⁴ דוקא (כמו בעצרת ד„בעינן נמי לכם”)¹⁵.

ונוסף לזה, חג השבועות הוא גם יום ההסתלקות (דרכי ישראל) הבעש"ט¹⁶. הקשור במיוחד עם „נמי לכם” – הגאולה²⁰ האמיתית והשלימה²¹.

דבעינן נמי לכם: הענין דעצרת פועל, ש„הכל – כל עניני העולם – מודים, שצריכים וזקוקים (בעינן) לקץ הגלות (נמי לכם). כלומר: גם מציאות העולם עצמה באה לידי הכרה בגודל הצורך וההכרח לגאולה האמיתית והשלימה – שאז תהי' השלימות שלה (של העולם).

(16) ירושלמי ביצה פ"ב ה"ד. תגיגה פ"ב ה"ג. רות רבה פ"ג. תוד"ה אף עצרת – חגיגה יז, א. וראה לקו"ש ח"ח ע' 21 ואילך. וש"ג. (17) תניא אגה"ק סכ"ח (קמח, א). (18) לשון הכתוב – תהלים עד, יב. (19) לקו"ד ח"א לב, א.

(20) כמענה מלך המשיח להבעש"ט על שאלתו „אימת אתי מר” – בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה” (כמ"ש באגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ).

ולהעיר מהידוע דגילוי תורת הבעש"ט הוא „טעימה” מגילוי תורת משיח (סה"מ תרס"ג בהוספות ע' רנא. וראה לקו"ש חט"ו ע' 282. וש"ג). וראה תו"ח שמות (שכט, סע"ב): „היראה הפנימית שהי' בבעש"ט ז"ל שהי' מעין יראה של משיח כו”.

(21) וראה לקו"ש ח"ח ע' 23 ואילך, דענינו

(9) ספר מאמר מרדכי מסכת פסחים, להרה"צ כו' הר"ר מרדכי מנדבורנא (סיגעט, תר"ס). וז"ל: הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם . . בעצרת שהוא זמן קבלת התורה, ואחז"ל (ראה עירובין נד, א. ע"ו ה, א. שמו"ר רפ"ב) חירות משעבוד מלכיות, אוי הוא הזמן המוכשר לעת רצון להתפלל לקרב קץ הגאולה. וזהו הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, דבעינן לשון אם תבעינן בעו (ישעי' כא, יב) והוא לשון תפלה ובקשה** נמי לכם גימטריא קץ, היינו שהוא זמן המוכשר להתפלל שיתקרב קץ הגאולה. (10) תניא פל"ו (מו, א).

(11) ראה תניא שם (מו, ב): „אח"כ גרם החטא ונתגשמו הם והעולם עד עת קץ הימין שאז יודכך גשמיות הגוף והעולם ויוכלו לקבל אור ה' שיאיר לישראל ע"י התורה כו”.

(12) ושלימות השכר דלע"ל תהי' דוקא לבני" נשמות בגופים בעוה"ז הגשמי (כדעת הרמב"ן בשער הגמול בסופו. וכ"ה ההכרעה בתורת החסידות – ראה לקו"ת צו טו, ג. דרושים לשבת שובה סה, סע"ד. דרמ"צ יד, ב. וראה אוה"ת חוקת ס"ע תתט. שם כרך ה ע' א'תרלז).

(13) ב"ב עה, א. ועוד.

(14) נסמן ב„תשובות וביאורים” (קה"ת תשל"ד) ס"א הערה 23 (ע' 57-8).

(15) וע"פ המבואר בפנים – יש להוסיף (ע"ד הרמז) בדיוק לשון חז"ל „הכל מודים בעצרת

* ובפרש"י עה"פ: אם תבקשו בקשתכם למהר הקץ. וראה גם ירושלמי תענית פ"א סה"א. ** (* ראה מצודת ציון עה"פ.

וכיו"ב), גייט יעדער איד גלייך איבער – בתכלית השלימות, "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"⁴, אין דעם המשך פון "כל ימי חיך" בימות המשיח, און חיים נצחיים וואָס וועט דעמולט זיין.

ובנוגע לפועל מיינט עס, אַז די עבודה פון אידן איצטער דאַרף זיין, "להביא לימות המשיח", צו שוין גלייך מגלה זיין בפועל ווי דער מצב פון "הבאים מצרימה" אין גלות איז באמת אַ מצב פון "גאולת ישראל", דורך דעם וואָס מ'גרייט זיך אַליין און מ'גרייט צו אַנדערע צו דעם מצב פון "ימות המשיח".

כולל ובמיוחד – בקשר מיט דעם יום ההילולא פון דעם רמב"ם – דורך מחזק זיין און מוסיף זיין אין לימוד ספר משנה תורה להרמב"ם. . ובפרט – אין ספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח⁵, אין די לעצטע צוויי פרקים פון הלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

און נוסף צו דעם אייגענעם לימוד בזה, זאָל מען זען אויך משפיע זיין אויף אַנדערע אידן אַרום זיך, אנשים נשים וטף, באופן פון "והעמידו תלמידים הרבה"⁶, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, אַז דורך דער עצם החלטה בדבר זאָל מען תיכף ומיד באַקומען דעם שכר, דער קיום בפועל פון דברי הרמב"ם בסיום ספרו⁷, אַז לאחרי וואָס מ'האַט שוין דעם "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו. . ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה'" – וואָס ער איז "בחזקת שהוא משיח" – זאָל ער שוין גלייך ווערן "משיח בודאי", דורך דעם וואָס

ולפני זה – לפני דוד והבעש"ט – הרי חג השבועות קשור עם רועה ישראל השלישי – משה רבינו, "משה קיבל תורה מסיני"²² [שזה (מתן תורה) הוא הרי הטעם ע"ז שבעצרת בעינן נמי לכם"], "גואל ראשון הוא גואל אחרון"²³ – ע"י משה (שקיבל תורה מסיני) נמשך הכה על ה"קין" (בגימטריא "נמי לכם") בגאולה האמיתית והשלימה.

ולחזקת ומהוסיף, שהראשיתיות בהשמות של שלשת הרועים (משה, ישראל, דוד) – הוא "מיד" (כמדובר לעיל), שזה מרמז על לשון חז"ל²⁴ – "מיד הן נגאלין", שהגאולה האמיתית והשלימה באה מיד, מיד בזמן גשמי דגשמיות העולם ("לכם").

ג. ויהי רצון, שתיכף ומיד יקויים בפועל ה"נמי לכם" – קין וסיום הגלות. ובמילא ישנו הסיום דיום (הראשון ד)חג השבועות, ועאכו"כ ההמשך דיום השני דחג השבועות שנת "אראנו נפלאות" – בגאולה האמיתית והשלימה, כך, שבמקום שיהי' יו"ט שני של גליות – נעשה²⁵ מיד היום דקיבוץ

של דוד הוא העבודה ד"תחתונים יעלו לעליונים", וענינו של הבעש"ט – החיבור דירידת העליונים והעלאת התחתונים, ע"ש בארוכה.

22) אבות פ"א מ"א.

23) ראה שמו"ר פ"ב, ו. חז"א רנג, א. שער הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.

24) ראה שבת קיח, ב. שהש"ר פ"ה, א (ב).

ועוד. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

25) להעיר משו"ת חת"ס או"ח סו"ס קמה: לא

גליות דכל בני, "בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו"²⁶;

והולכים כולם ביחד לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולביהמ"ק השלישי, "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספם כהלכתם"²⁷, כולל גם קרבנות של תודה ושמחה שיקריבו מן הסתם בקשר עם ה"קין" ("נמי לכם") והגאולה, ובמכש"כ וק"ו וכו' מיהידי שיצא מבית האסורים.

ועוד והוא העיקר – שממשיכים ההתכנסות יחד כאן – בארץ הקודש, ובירושלים עיר הקודש, ושם גופא – בה"ציון" (הפנימיות²⁸) דירושלים – ביהמ"ק, (ושם גופא –) בקדש הקדשים, מקום הלוחות, כולל ובמיוחד – הלוחות ראשונות שניתנו למשה רבינו בתחילת המ"ם ימים ראשונים (ביום מ"ת).

– וישנם כל ענינים אלו ביחד עם השלשה האמורים לעיל: משה, ישראל בעש"ט, ודוד מלכא משיחא, ר"ת "מיד",

(ותיכף ו)מיד ממש, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

י"ט ב' של גליות רמו בשעת חדות מ"ת וחירות מאוה"ע (כמ"ש המג"א או"ח ר"ס תצד), אלא י"ט ב' של גאולה בכ"א כו'. ע"ש. ואכ"מ.

26) בא י, ט.

27) נוסח תפלת מוסף.

28) ראה לקו"ת דברים א, ב ואילך. רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) ע' תקעה. וש"ג. ובכ"מ.

חג השבועות ב

תורה חדשה מאתי תצא

נח.

מ'האָט שוין גערעדט מערערע מאָל דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז נוסף אויף דעם וואָס ס'איז שוין „כלו כל הקיצין", האָבן אידן שוין תשובה געטאָן, און מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך – „צופוצן די קנעפלעך", און מ'דאַרף נאָר האָבן אַז דער אויבערשטער זאָל אויפגעפּענען די אויגן פון אידן זיי זאָלן זען ווי ס'איז שוין דאָ די גאולה האמיתית והשלימה, און מ'זיצט שוין באַ דעם שולחן ערוך, בסעודת לויתן ושור הברֶה וכו' וכו'.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחרי וואָס מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט (כנ"ל), האָט מען די הבטחה גמורה אין תורה, אַז עס וועט זיכער זיין „(תזכור את יום צאתך מארץ מצרים) כל ימי חיך . . להביא לימות המשיח"³,

ובפשטות – אַז מ'דאַרף ניט אַנקומען צו אַ הפסק ח"ו צווישן „כל ימי חיך" און „ימות המשיח" (ווי דאָס איז געווען באַ אידן בכל הדורות שלפני דורנו זה), נאָר „כל ימי חיך" פון יעדער איד, זיינע חיים גשמיים אַלס נשמה בגוף, זיינען כולל בפשטות (אויך) „ימות המשיח" בלי הפסק, וואָרום די גאולה קומט תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אויב דאָס איז אַ מצב פון לילה, „הבאים מצרימה"), אַזוי אַז דער רגע האחרון פון גלות און די נקודה אחרונה פון גלות ווערט דער רגע ראשון און נקודה ראשונה פון גאולה,

און פון „ימי חיך" בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אויב ער איז שוין עלטער פון שבעים שנה

א. מהתירושים העיקריים בימות המשיח – כפס"ד הרמב"ם ש„באותן הימים תרבה הדעה והתכמה והאמת . . שאותו המלך שיעמוד מזרע דוד (המלך המשיח) בעל חכמה יהי יתר משלמה, ונביא גדול הוא קרוב למשה רבינו, ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'".¹, „ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כפי כח האדם".²

ב. ובביאור הענין ד„תורה חדשה" דלעתיד לבוא – ב' פירושים אופנים:

א) החידוש הוא בהתגלות טעמי וסודות התורה – כדאיתא בירושלמי: „יש דברים שמשקיין עליהם את הפה (משקיין השפתים עליהם וסותמין את הפה ואין לגלותן) כד"א ישקני מנשיקות פיהו", וענינים אלו יתגלו ב„תורה חדשה" דלעתיד לבוא, ש„מובטחים" מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמי ומסתרי צפונותיה"¹¹, וכפי שמצינו בכ"מ¹² שמשיה ילמד פנימיות התורה את כל העם.

ב) חידוש (גם) בהלכות התורה – כדאיתא במדרש⁴ בנוגע ללויתן ושור הבר, „כיצד הם נשחטים, בהמות נותן ללויתן בקרניו וקורעו ולויתן נותן לבהמות בסנפיריו ונותרו . . זו שחיטה

ובלשון חז"ל – מיסוד על הפסוק: „כי תורה מאתי תצא" שנאמר ביעודי הגאולה – „תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא"⁴, „עתיד⁵ הקב"ה להיות יושב . . ודורש תורה חדשה שעתיד ליתן ע"י משיח".⁶

ויש לומר, שענין זה מרומז בדברי הרמב"ם שמלך המשיח „בעל חכמה יהי יתר משלמה ונביא גדול הוא . . ולפיכך

משיחת יום ב' דחג השבועות* היתנשא. בענין תורה חדשה מאתי תצא. נדפס בסה"ש תנשא"א ח"ב ע' 566 ואילך.

1) הלי' תשובה פ"ט ה"ב.

2) סוף הלי' מלכים.

3) ישעי' נא, ד.

4) ויקיר' פי"ג, ג.

5) יל"ש ישעי' רמז תכט.

6) וראה גם פי' הרד"ק ומצו"ד עה"פ: „כי המלך המשיח יורה כו".

7) ע"ז פ"ב סוף ה"ז.
8) פי' פני משה.
9) שה"ש א, ב.
10) פרש"י עה"פ.
11) ראה תניא אגה"ק סי"ט: „טעמי מצוות לא נתגלו . . וגם באיהו מקומן שנתגלה ונתפרש איהו טעם המובן לנו לכאורה, אין זה הטעם המובן לנו לבדו תכלית הטעם וגבולו, אלא בתוכו מלוכש פנימיות ותעלומות חכמה כו".

12) ראה לקו"ת צו יז, א ואילך. שער האמונה פנ"ו ואילך. ועוד.

1) סנהדרין צו, ב.

2) ראה ב"ב עד, ב ואילך. פסחים ק"ט, ב. ועוד.

3) ברכות יב, ב.

שנת) נפלאות אראנו.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בני ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר בכל יום באופן חדש ממש, "פקד פקדתי אתכם", ומשיח צדקנו "עומד אחר כתלנו", ו"הנה זה בא"¹⁰, ויש להתכונן לקבל את פניו ע"י ההוספה בקיום התומ"צ, כפס"ד הרמב"ם¹¹ (בעל יום ההילולא דכ"ף טבת, מוצש"ק זה) שע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת תנש"א)

כשירה היא (בתמי"), ולא כך תנינן¹³ הכל שוחטין ובכל שוחטין ולעולם שוחטין חוץ ממגל קציר והמגרה והשנים מפני שהן חונקין. אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא - חידוש בהלכות התורה ששחיטה כזו תהי' כשירה.
ג. וצריך להבין:

דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים, אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת, שנאמר¹⁴ את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו, ונאמר¹⁵ והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, הא למדת שכל דברי תורה מצווין לנו לעשותן עד עולם, וכן הוא אומר חוקת עולם לדורותיכם, ונאמר לא בשמים היא?¹⁶

ד. ויובן בהקדם הביאור בחידושי תורה בזמן הזה, כמארו"ל²² "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש²³ הכל ניתן למשה מסיני" - "לחדש" דייקא, חידוש של התלמיד ותיק, וביחד עם זה, "ניתן למשה מסיני":

ועפ"ז צריך ביאור בהענין ד"תורה חדשה מאתי תצא", "ע"י משיח" ש"נביא גדול הוא" - הרי כלל ש"לא בשמים היא"¹⁹, ו"אין נביא רשאי לחדש דבר"?

ובפרטיות יותר - הן בנוגע להתגלות טעמי וסודות התורה, והן (ועאכו"כ) בנוגע לחידוש בהלכות התורה:

- (13) חולין טו, ב - במשנה.
- (14) פ' ראה יג, א.
- (15) נצבים כט, כח.
- (16) אמור כג, כד.
- (17) נצבים ל, יב.
- (18) רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט.
- (19) ראה ב"מ נט, ב.

(20) כמו בפנימיות התורה שנתגלתה בזמן הזה - ש"רוב סודות התורה שהיא חכמת הקבלה וידיעת ה' גנוזים באגדות" (הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ג), "דברי חכמים שהסמיכום על מדרש הפסוקים שהן ההגדות" (שם פ"א ה"ד). וראה בארוכה שומר אמונים (להר"י אירגס) וויכוח ראשון.
(21) בביאור החילוק שביניהם - ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 177 ואילך. וש"נ.
(22) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. ויק"ר רפכ"ב. קה"ר פ"א, ט (ב). פ"ה ח (ב). ועוד.
(23) ולהעיר, ש"כל איש ישראל יכול לגלות תעלומות חכמה ולחדש שכל חדש הן בהלכות הן באגדות הן בנגלה הן בנסתר. . ומחוייב בדבר" (תניא אגה"ק סכ"ו (קמה), א). וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב).

(9) שה"ש ב, ט.

(10) שם ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(11) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

הוספה

בשורת הגאולה

יב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין", וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו.

* * *

גם לאחרי קושי ואריכות הגלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של "בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן ד"הבאים מצרימה", כאילו אותו יום נכנסו למצרים⁵, ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו, "פקד פקדתי אתכם" בגאולה האמיתית והשלימה, ובפרט כששומעים ממשה רבינו שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכו"כ לאחרי שישנה גם השלימות דארבעים שנה, "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁶, ועומדים בשנת הנ"א (ה'תשנ"א), ר"ת (הי' תהא

החידושים בתורה שמתגלים בזמן הזה – כיון שהתגלותם היא ע"י היגיעה בשכלו (המוגבל) של תלמיד ותיק, מובן, שגם קודם התגלותם (בהיותם בהעלם) ה"ה כלולים בתורה באופן שיש ביכולת האדם למוצאם ולגלותם (העלם שישנו במציאות) מן ההעלם אל הגילוי.

משא"כ ה"תורה חדשה" שתתגלה לעתיד לבוא – כיון שאין ביכולת האדם (תלמיד ותיק) לגלותם, כי אם ע"י הקב"ה בעצמו, "תורה חדשה מאתי תצא", מובן, שהתכללותם בתורה היא באופן של העלם לגמרי שאינו שייך לגילוי (העלם שאינו במציאות), ולכן "התגלותם" לעתיד לבוא ע"י הקב"ה הו"ע של חידוש, "תורה חדשה", בא"ך ערוך לגמרי לתורה שבזמן הזה, כמארו"ל²⁷ "תורה שאדם למד בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח".

ה. ועפ"ז מובן שההתגלות ד"תורה חדשה מאתי תצא", "ע"י משיח" ש"נביא גדול הוא", היא חלק ובכלל התורה שניתנה למשה מסיני, ש"אין לה לא שינוי כו' לא בשמים היא", ו"אין נביא רשאי לחדש דבר":

א. בנוגע להתגלות טעמי וסודות התורה ע"י הקב"ה, "מאתי תצא" – אף שדרגת התורה שאינה יכולה להתגלות ע"י האדם אלא ע"י הקב"ה בעצמו ("מאתי") היא שלא בערך כלל לשכלו של האדם למטה, והתורה "לא בשמים היא", הרי עז"נ "תורה חדשה מאתי תצא" ("תצא" דייקא, ולא "תנתן" וכיו"ב), שתצא מן השמים ("מאתי")

27) קה"ר פ"א, ה. ועד"ז שם רפ"ב.

במתן-תורה ניתנו למשה כללי התורה²⁴ שעל ידם יודעים, "לסבור סברות בהלכות ולפלפל בהן בקושיות ופירוקים לירד לעומק הסברות וטעמי ההלכות להבין דבר מתוך דבר ולדמות דבר לדבר ולחדש חידושי הלכות... וכן בדרשות ההגדות להתבונן מתוכם מוסר השכל לידע את ה'... כי רוב סודות התורה שהיא חכמת הקבלה וידיעת ה' גנוזים באגדות"²⁵. ולכן: מצד זה שהתלמיד ותיק התייגע בשכלו למצוא ולגלות דבר זה (ע"פ כללי התורה), ה"ז חידוש שלו; ומצד זה שמציאת גילוי ה"חידוש" נעשית ע"פ כללי התורה שניתנו למשה בסיני, ה"ז כלול (בהעלם) בתורה וניתן למשה מסיני.

ועד"ז יש לומר בנוגע ל"תורה חדשה" שתתגלה לעתיד לבוא – שבמתן-תורה (שהו"ע חד-פעמי, שהרי לא יהי' עוד הפעם מתן-תורה²⁶) ניתנו כל עניני התורה כולה, גם הענינים ד"תורה חדשה מאתי תצא" שיתגלו ע"י משיח, טעמי וסודות התורה שניתנה כולה (יחד עם "סוד טעמי" ומסתר צפונותי") למשה מסיני, וכלולים בהעלם בתורה שניתנה למשה מסיני, אלא שיש חילוק יסודי ועיקרי בין החידושים שמתגלים ע"י תלמיד ותיק בזמן הזה ל"תורה חדשה" שתתגלה לעתיד לבוא:

24) ראה שמו"ר פמ"א, ו: "וכי כל התורה למד משה כו' אלא כללים למדוהו כו'" וראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 252 ואילך. (וש"ו).

25) לשון אדה"ז בהל' ת"ת שם.
26) סה"מ תרנ"ו ע' שנו. המשך תרס"ו ע' כג. תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט. תש"ט ע' 57. ועוד.

1) סנהדרין צו, ב.

2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

3) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

4) שמות א, א.

5) שמו"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.

6) שמות ג, טז.

7) ראה ב"ר פנ"ו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט

(ק"ב, רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.

8) תבוא כט, ג.

מבואר בדרושי חסידות¹⁴⁸ החילוק שבין לוייתן לשור הבר בעבודת האדם, שלוייתן שמקומו בים, עלמא דאתכסייא, מורה על העבודה ברוחניות ביתור יהודים עליונים וכו', ושור הבר שנמצא ביבשה, עלמא דאתגלייא, מורה על העבודה בגשמיות בכירור העולם. ויש בזה מה שאין בזה: העבודה ברוחניות (לוייתן) היא באופן של העלאה למעלה, שמשגיגים אורות נעלים ביותר, אבל אין בה השלימות והמשכה למטה, ואילו העבודה בגשמיות היא באופן של המשכה למטה, אבל אין בה מעלת האורות הנעלים יותר. ולעיתים לבוא יתחברו ב' המעלות יחדיו – שגם למטה יומשכו ויתגלו האורות הנעלים ביותר, עי"ז שהלוייתן ישחוט ויעלה («אין ושחט אלא ומשך») השור הבר, היינו, שתתגלה מעלת האורות העליונים (העליוני) שע"י הלוייתן בענייני העבודה למטה (שור הבר).

היינו, ששחיטת שור הבר היא תוכן

(149) ישע"י יא, ט.

(150) רמב"ם בסיום וחותם ספרו „משנה תורה“.

(148) ראה לקו"ת ר"פ שמיני, ובכ"מ.

ותבוא למטה בארץ, בהבנה והשגה דשכל האדם. ויש לומר, שהציאה מן השמים («מאתי תצא») לבוא למטה בארץ מודגשת בהתגלות ה„תורה חדשה“ ע"י מלך המשיח, שעם היותו „נביא גדול הוא“, יהי גם „בעל חכמה“. יתר משלמה («החכם מכל האדם»²⁸). ולפיכך ילמד כל העם, היינו, שהתורה חדשה שתתגלה אצלו באופן של נבואה תומשך ותתלבש גם בחכמת בשר ודם, והוא „ילמד כל העם“, ש„יהיו חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כפי כח האדם“, היינו, שגם העניינים הכי נעלים ד„תורה חדשה“ יהיו מושגים וחזורים בשכל האדם²⁹.

ובנוגע להחידוש בהלכות התורה (היתר שחיטת שור הבר בסנפיריו של הלוייתן) – אולי יש לומר, שהחידוש הוא שדיני שחיטה שבתורה (שיהיו גם לעתיד לבוא³⁰) לא נאמרו מלכתחילה על שחיטה מיוחדת זו: ובהקדם המבואר במפרשים³¹ שהיתר

(28) ע"פ מ"א ה, יא.

(29) ועפ"ז יומתק הצורך בהוספה „כפי כח האדם“ (אף שע"ז מתמעטת לכאורה ההפלאה שהשגת דעת בוראם) – כיון שבלאה"כ אין זה מתאים עם הכלל שהתורה „לא בשמים היא“.

(30) ראה גם תניא אגה"ק שם (קמג, א): „איך אפשר שלוייתן המשיח לא יצטרכו לידע הלכות איסור והיתר... כי איך ישחטו הקרבנות וגם חולין אם לא ידעו הלכות דרסה וחלדה ושהי' הפוסלים השחיטה ופגימת הסכין, וכי יולד איש בטבעו שיהא שוחט בלי שהי' ודרסה וגם הסכין תהי' בריאה ועומדת בלי פגימה לעולם ועד“.

(31) חידושי הרד"ל לויק"ר שם. חידושי מהר"ץ חיות לחולין טו, ב. ולגדה סא, ב. וש"נ.

ויש לומר, שהיתר שחיטת שור הבר בסנפירי הלוייתן אינו ככל הוראת שעה, כי אם „חידוש תורה“ (ש„מאתי תצא“) שדיני שחיטה שבתורה לא נאמרו מלכתחילה על שחיטה זו.

[ויש להוסיף, שמצינו דוגמתו גם בהוראת שעה – כמ"ש הרגז'ובי³² בנוגע להוראת שעה דאליהו בהר הכרמל שנלמדת ממ"ש³⁴ „השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה“, אבל אתה מעלה בכל מקום שיאמר לך הנביא כדרך שהעלה אליהו בהר הכרמל] [דלכאורה מהו הצורך בלימוד מיוחד נוסף על כללות הלימוד בהוראת שעה ממ"ש³⁵ „אליו תשמעון“, אפילו אומר לך עבור על אחת מכל מצות שבתורה... הכל לפי שעה שמע לו³⁶], שהחידוש בזה ש„אין עליו שם שחוטיו חוץ כלל והוה קרבן“, היינו, שאין זה היתר לעבור על האיסור דשחוטיו חוץ, כי אם שבזה לא נאמר מלכתחילה האיסור דשחוטיו חוץ³⁷. וי"ל

(32) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ט ה"ג.

(33) צפע"ג עה"ת עה"פ. וש"נ. וראה בארוכה לקו"ש חיד' ע' 70 ואילך.

(34) פ' ראה יב, יג.

(35) שופטים יח, טו.

(36) יבמות צ, ב. ספרי עה"פ.

(37) דוגמא לדברי: החילוק בין היתר חילול שבת בפיקוח נפש, אמרה תורה חזל עליו שבת אחת כו" (שבת קנא, ב. וש"נ), שלפי שעה התירה התורה לחזל השבת, להקרב שני כבשים

שעד"ז יהי' החידוש דהיתר שחיתת שור הבר בסנפירי הלוי'תן - שהקב"ה יגלה „חידוש תורה“ (חידוש שאינו יכול להתגלות בזמן הזה ע"י תלמיד ותיק, כי אם ע"י הקב"ה) שדיני שחיתת לא נאמרו מלכתחילה על שחיתתו [ז].

ואף שחידוש זה שאינו יכול להתגלות ע"י תלמיד ותיק שלומד ע"פ כללי התורה, כי אם ע"י הקב"ה, אינו בכלל התורה ש, לא בשמים היא" 38 - יש לומר, שהמלך המשיח (ש, בעל חכמה יהי' יתר משלמה) יבאר וילמד ה„חידוש תורה“ ב„בית דין הגדול

ביום השבת, שאין זה דחי' או היתר דחילול שבת, אלא שהדין ד„מחללי“ לא נאמר מלכתחילה בנוגע להקרבת שני כבשים (וראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 237 ואילך. ו"ש"ג).

38) ויתירה מזה: אפילו בענין שנחלקו חכמי ישראל (שב' הסברות הם בשכל האדם שלומד ע"פ כללי התורה) יש חילוקי דעות אם אפשר לסמוך על הודעה משמים (בת קול, וכיו"ב) שאומרת שהלכה כפלוני. וראה לקמן ס"ו.

ולחזק מלוגתת הפוסקים בהסוגיא דקא מיפלגי במתיבתא דרקייעא כו" (ב"מ פו, א) אם ההלכה היא כהקב"ה שאומר טהור - כמ"ש רבינו הוקן בלקו"ט ס"פ תוריע: „הרמב"ם ספ"ב מהט"ז פסק כהמתיבתא דספיקו טמא, וכתב הכ"מ משום דת"ק ור' יהושע פליגי בזה ספ"ד דנגעים, והלכה כת"ק, ואע"ג דקוב"ה אומר טהור, לא בשמים היא כו', אמנם בהר"ש ספ"ד דנגעים משמע דהלכה כר' יהושע משום דקוב"ה אמר טהור, ומבאר, שדרגתו של רבה בר נחמני שאמר „אני יחיד בנגעים“, למעלה מרוב החכמים שבדורו, שייכת לדרגת התורה כפי שהיא אצל הקב"ה, וההלכה בתורה (ש, לא בשמים היא) כדעת הרוב, „אחרי רבים להטות“, ולכן פסק הרמב"ם כת"ק, והר"ש פסק כר' יהושע, ד„ל"ל דהכא שאני, דאין זה דומה להא דאחרי רבים להטות, דהיינו דוקא בפלוגתא דחכמי המשנה זע"ז, אבל הכא שאני דקוב"ה אומר טהור“. ואכ"מ.

שבירושלים" באופן שיתקבל אצלם בהבנה והשגה בשכלם של הסנהדרין (ע"פ כללי התורה), וכיון ש, הם עיקר תורה שבעל פה והם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל" 39, יהי' גם ה„חידוש תורה (ש)מאתי תצא“ כ„דברים שלמדו אותם מפי השמועה . . דברים שלמדום מפי דעתם באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן ונראה בעיניהם שדבר זה כך הוא“ 40.

ו. וכיון שב' ענינים אלו - החידוש בהתגלות טעמי וסודות התורה, והחידוש בהלכות התורה (היתר שחיתת שור הבר בסנפירי הלוי'תן) - הם ב' פירושים ב„תורה חדשה“, מסתבר לומר, שיש קשר ושייכות ביניהם" 41, היינו, שהחידוש בהלכות התורה שייך ובא כתוצאה מהתגלות טעמי וסודות התורה.

וצריך ביאור:

מהי השייכות דה„חידוש תורה“ שדיני שחיתת לא נאמרו בנוגע לשחיתת שור הבר בסנפירי הלוי'תן להתגלות הטעמים והסודות שבתורה, שלכן יתגלה חידוש זה לעתיד לבוא דוקא, כש„תורה חדשה מאתי תצא“, כשיתגלו „סוד טעמי“ ומסתר צפונותיה"?

ז. ויש לבאר זה בהקדמת דוגמא להנ"ל - שינוי בהלכות התורה לעתיד לבוא שקשור עם דרגא נעלית יותר

39) רמב"ם ריש הל' ממרים.

40) לשון הרמב"ם שם הל' ב.

41) כידוע הראי' מ„שעטנו“ - ראה לקו"ש

ח"ג ע' 782. וש"נ.

ומתגלים באופן של השגת החיוב, קום ועשה - ב"ה מתירים" 145.

ולכן:

בזמן הזה שרוב בני-אדם אינם שייכים לדרגתם של ב"ש לשקול ולדקדק בשורש הענינים למעלה בבחי' גבורות קדושות (השגת השלייה), כי אם כפי שהם בפועל ובגלוי שמהם יכולים להשתלשל על-ענינים בלתי-רצויים - יש להגביר החסדים על הגבורות. ולכן נפסקה ההלכה כב"ה (חסדים), ועד שב"ש במקום ב"ה אינה משנה. ועד כדי כך, שבנוגע להלכות ש, נמנו ורבו ב"ש על ב"ה" (התגבורות הגבורות על החסדים), אמרו חז"ל ש„אותו היום . . הי' קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל" (השורש דכל ענינים בלתי-רצויים), כיון שמהתגבורות הגבורות (ב"ש) על החסדים (ב"ה) יכולים להשתלשל על-ענינים בלתי-רצויים" 146.

אבל בימות המשיח, כשיושלם בירור הטוב מן הרע, ולא יהי' מקום לחשש מענינים בלתי-רצויים, יהיו כולם במעמד ומצב שיוכלו לדקדק ולשקול בשורש הענינים למעלה בבחי' גבורות קדושות, בחינת השגת השלייה, ולכן, אותם ענינים שהיו מותרים בזמן הזה כדעת ב"ה, יהיו אסורים בימות המשיח כדעת ב"ש, כיון שיתגלה בהם העילוי והשלימות דגבורות קדושות שלמעלה מחסדים, שהמשתתף היא ע"ד השגת השלייה.

145) ומרומן בשמותיהם: ב"ש, „השם אורחתיו“ - לשקול ולדקדק בשורש הענינים בבחי' גבורות שלמעלה מהחסדים, וב"ה, „בהלו נרו“ - ראיית הדבר כמו שהוא בגלוי ובפועל.

146) ראה לקו"ת קרח נד, ג.

ועפ"ז יש לבאר גם תוכן הענין דערי מקלט למכה נפש בימות המשיח:

מכה נפש (השורש לכל ענינים הבלתי-רצויים שעליהם נצטוונו בלא תעשה) מורה על השורש דמעלת מצוות לא תעשה, גבורות קדושות שלמעלה מחסדים, השגת השלייה.

וישיבתו של מכה נפש בעיר מקלט, מורה שע"י לימוד התורה („דברי תורה קולטין“), ובפרט ע"י התגלות חדשה בתורה, „ויספת לך עוד שלש ערים“, טעמי וסודות התורה (כנ"ל סי"ב), נמשך ומתגלה גם השורש דלא תעשה שהו"ע דהשגת השלייה באופן של קליטה בפנימיות, היינו, שגם הענינים הכי נעלים שמצד עצמם אינם יכולים להתגלות באופן דהשגת החיוב, כי אם באופן דהשגת השלייה, נמשכים ומתגלים בכחו של הקב"ה באופן דהשגת החיוב" 147.

ויש לומר, שענין זה מודגש גם במעשה בפועל (נוסף על לימוד התורה) בענין אחד עכ"פ - בההיתר דשחיתת שור הבר בסנפירי הלוי'תן - שגם דבר שהוא באופן של השגת השלייה, שאינו יכול לבוא בהשגת החיוב, שלכן אסור באכילה כיון שאינו יכול לבוא באופן שיהי' דם ובשר כבשרו, יומשך ויתגלה באופן של השגת החיוב, שלכן יהי' מותר באכילה, שיבוא בפנימיות ויהי' דם ובשר כבשרו.

ובביאור הטעם שענין זה מודגש דוקא בהיתר שחיתת שור הבר בסנפירי הלוי'תן - יש לומר:

147) ראה גם שיחת ש"פ יתרו סה"ש ה'תנשא ח"א ע' 311-15.

אינה כשחיתת האדם ע"פ דיני התורה (אף ש, מגיד דבריו ליעקב גו"מ¹³⁸, "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"¹³⁹) - יש לומר: תוכנה של שחיטה - "אין ושחט אלא ומשך"¹⁴⁰, שע"ז נעשה בירור ומשיכת והעלאת הבעל-חי, שנעשה מוכשר וראוי למאכל האדם להיות דם ובשר כבשרו, ובכח זה יעבוד עבודתו לשמש את קונו ע"י קיום התומ"צ. ונמצא, שבתוכן השחיטה מודגש כללות הענין דבירור והעלאת עניני העולם לקדושה, ועד לתכלית השלימות - זביחת היצה"ר (כנ"ל סי"ב).

ועפ"ז מובן החילוק שבין שחיטת האדם לשחיטת הקב"ה - שבשחיטת האדם, כיון שפעולת הבירור היא בכחו של האדם, ישנה כו"כ הגבלות באופן פעולת הבירור שמתבטאים בפרטי דיני השחיטה שבתורה, ובלעדם השחיטה פסולה; משא"כ בשחיטת הקב"ה, כיון שפעולת הבירור נעשית ע"י הקב"ה, לא שייך בזה הגבלות, ולכן בכל האופנים השחיטה כשרה¹⁴¹.

נמי נשחט במגירה אם הי' אפשר לומר ברי לי שלא פגעתי ולא קרעתי, אלא שאין אדם יכול לומר כן . . כי מי יכול לשער זה, אבל הקב"ה ששחט בעצמו יכול לומר ברי לי". וגם טעם זה אינו שייך לחידוש תורה דלעתיד לבוא דוקא.

ולכן לכאורה נראה לומר שהחידוש תורה הוא שבנוגע לשחיטה זו לא נאמרו דיני שחיטה, כבפנים.

(138) תהלים קמו, יט.

(139) שמו"ר פ"ל, ט.

(140) חולין ל, ב. וראה לקו"ש ח"ט ע' 206.

וש"ב.

(141) ראה לקו"ת שמיני יח, ד; היום שחיטה

כז פגומה גמורה היא מחמת ההפסק כו', אבל

בתורה - בנוגע לפלוגתות דב"ש ובה"ה:

איתא בגמרא⁴², "שלש שנים נחלקו ב"ש ובה"ה, הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו, יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלקים חיים הן והלכה כב"ה".

ואף ש, אין משגיחין בבת קול", כיון שהתורה, "לא בשמים היא"⁴³ - הרי, ההלכה כב"ה היא מפני ש, "ב"ה⁴³ הווי רובא, ולא הוצרכו בת קול אלא משום דב"ש הווי חריפי טפי" (מחדדי טפיי"⁴⁴), כלומר, כשה"בת קול" באה לחלוק על דברי תורה⁴⁵, "אין משגיחין בבת קול" כיון שהתורה, "לא בשמים היא", אבל כשה"בת קול" באה להכריע במקום של ספק, כבפלוגתא דב"ש ובה"ה, שע"פ הכלל ד, "אחרי רבים להטות"⁴⁶, צ"ל הלכה כב"ה שהם הרוב, אלא שנסתפקו בדבר מפני שב"ש היו חריפים יותר מב"ה, סומכים על ה"בת קול" כיון שאין זה נגד כללי התורה⁴⁷.

ובהקדם כללות הביאור בהפלוגתות שבתורה - כדאיתא בגמרא⁴⁸, "דברי חכמים כדרבנות גו' בעלי אסופות

(42) עירובין יג, ב.

(43) תוד"ה כאן - עירובין ו, סע"ב. וראה תוד"ה רבי יהושע - יבמות יד, א. תוד"ה לא בשמים - ב"מ נט, ב.

(44) יבמות שם.

(45) ככב"מ שם, בנוגע להפלוגתא דר' אליעזר וחכמים, שהבת קול אמרה שהלכה כדעת היחיד, היפך הכלל בתורה שהלכה כרבים.

(46) משפטים כג, ב. רמב"ם הל' סנהדרין

רפ"ח.

(47) פרטי הדעות בזה - ראה אנציק'

תלמודית ערך בת קול. וש"נ.

(48) תגיגה ג, ב.

ניתנו מרועה אחד⁴⁹. . אלו תלמידי חכמים שיושבים אסופות אסופות ועוסקין בתורה, הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין, שמא יאמר אדם האיך אני למד תורה מעתה, תלמוד לומר כולם ניתנו מרועה אחד א"ל אחד נתנן פרנס אחד אמרן מפי אדון כל המעשים ברוך הוא, דכתיב⁵⁰ וידבר אלקים את כל הדברים האלה", וכדאיתא במדרש⁵¹, "על כל דבר ודבר . . הי' אומר לו (הקב"ה למשה) מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, אמר משה רבש"ע מתי נעמוד על בירורן של דברים, א"ל הקב"ה אחרי רבים להטות, רבו המטמאין טמא רבו המטהרין טהור" - (שכו"כ מ) עניני התורה כפי שהם מצד עצמם (חכמתו של הקב"ה) יכולים להיות בב' אופנים הפכיים⁵², ושניהם אמת, "אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁵³, וההכרעה בזה היא ע"פ דעתם ושכלם של חכמי ישראל⁵⁴, כדעת הרוב, כפי ראות עיניהם ("אין לו לדיין אלא מה

(49) קהלת יב, יא.

(50) יתרו כ, א.

(51) ירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב. מדרש תהלים

יב, ז. ועוד.

(52) וכפי שרואים ששכל א' יכול להביא ב' מדות הפכיות, ולדוגמא: "כל יצר מחשבות לבו רק רע וגו' אמחה את האדם גו'" (בראשית ו, ה'ז), "כי יצר לב האדם רע מנעוריו ולא אוסיף עוד להכות גו'" (נח ה, כא) - שאותו הטעם שהי' תחילה לחוב נהפך לזכות.

(53) ובדברים שבעיני וסברא אין נביא עדיף מחכם, ואלף נביאים כאלהיו ואלישע, ואלף חכמים ואחד, הלכה כחכמים, שנאמר אחרי רבים להטות (הקדמת הרמב"ם לפיה"מ ד"ה והחלק השני בסופו).

שענינו רואות⁵⁴) בכל דבר ודבר לפי ענינו⁵⁵.
וזהו גם ההסברה בהפלוגות דב"ש וב"ה, שבריבוי ההלכות שנחלקו בהם נוטים ב"ש לחומרא וב"ה לקולא – כיון שבאותם ענינים שבהם יש פנים לכאן ולכאן, לחומרא או לקולא, נטיית שכלם (בטבע בריאתם, שנעשית ע"פ שרש נשמתם למעלה) היא (בדרך כלל⁵⁶) באופן שזה נוטה לחומרא וזה לקולא, וזהו הצד השווה והנקודה המשותפת בהפלוגות שביניהם. וההכרעה בזה – כדעת הרוב, "אחרי רבים להטות", ובמקום שיש ספק בהכרעת הרוב משום שהמיעוט, "מחדדי טפיי", סומכים על ה"בת קול".

והנה, כלל זה ש"ההלכה כב"ה", ועד ש"ב"ש במקום ב"ה אינה משנה"⁵⁷, אינו אלא בזמן הזה, אבל לעתיד לבוא תהי' הלכה כב"ש⁵⁸.

ויש לומר הביאור בזה – דלכאורה, כיון שנפסקה הלכה כב"ה, כדעת הרוב,

(54) סנהדרין ו, סע"ב. וש"נ. רמב"ם הל' סנהדרין פכ"ג ה"ט.

(55) וגם ע"פ המבואר בכ"מ (ביאורו⁵⁶ לאדהאמ"צ וישלח כ, ב) שתנאים ואמוראים הגדולים היו מביטים בהלכות התורה כפי שהם למעלה, ולפי זה היו פוסקים ההלכה – י"ל שזהו לאחרי שראיתם למעלה ירדה ונתלבשה בשכל האנושי, שלכן, אין זה בסתירה להכלל ש"לא בשמים היא".

(56) מלבד מיעוט דברים שהם מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה (ועדות פ"ד"ה), מצד ההתכללות שבכל עניני קדושה.

(57) ברכות לו, ב. וש"נ.

(58) ראה מד"ש לאבות פ"ה מ"ט. מק"מ לזח"א יו, ב. לקו"ת קרח נד, סע"ב ואל"ך. תוספות חדשים לאבות בתחלתו.

זביחת היצה"ר. כלומר ב"מעלי יומא דעצרתא" (ערב חג השבועות), לפני קבלת התורה, "נפיק ב" זיקא", שבא לטבוח את ישראל אילו לא קיבלו התורה", ובמוצאי חג השבועות, לאחרי שקבלו התורה, נעשה "יום טבוח", ע"ש ש"זבחו ישראל את היצה"ר".

והטעם ש"בדבר זה עשו ב"ה כדבריהם (כדברי ב"ש) והרבה מישאל נהגו כמותם להקריבן אחר יו"ט" – יש לומר, שביו"ט עצמו, זמן מתן תורתנו, שכולל (בהעלם) גם ה"תורה חדשה (ש)מאתי תצא", טעמי וסודות התורה שלמעלה משייכות לבירור הרע, אין (מקום ו)צורך לזביחת היצה"ר¹³¹ (כשיטת ב"ש), שמצד מעלתם בלימוד התורה, "מחדדי טפיי", שוללים ומבטלים גם רע הנעלם והאפשרות לענין בלתי-רצוי, ולכן מוצאי חג השבועות (דוקא) הוא "יום טבוח".

טו. ונוסף על החידוש בימות המשיח דהלכה כב"ש, שדבר שהי' מותר כדעת ב"ה יאסר כדעת ב"ש, יהי' גם "חידוש תורה" לעתיד לבוא בהיתר דדבר האסור¹³² – שהקב"ה יתיר שחיטת שור הבר בסנפירי הליותן:

ובהקדמה – שנוסף על דברי המדרש "זו שחיטה כשירה היא (בתמי") ולא כך

(131) כלשון רבינו הזקן, "לא היו יכולין להקריב ביו"ט עצמו לפי שאין בהם צורך אוכל נפש" – די"ל ש"אוכל נפש" רומז על הענינים השייכים לנפש האלקית מצ"ע, ולא בשייכות לבירור היצה"ר.

(132) וע"ד שמצינו אצל ר' מאיר, שהוא אומר על טמא טהור ומראה לו פנים, על טהור טמא ומראה לו פנים" (עירובין יג, ב. וראה לקו"ת ס"פ תורע).

ויש לומר הביאור בזה – ששחיטת שור הבר בסנפירי הליותן לעתיד לבוא תהי' ע"י הקב"ה¹³⁶, היינו, שסנפירי הליותן הם הסכין שבו יחטט הקב"ה את שור הבר. וכיון שתוכן ה"חידוש תורה" הוא שבשחיטה זו לא נאמרו מלכתחילה דיני שחיטה (כנ"ל ס"ה), ה"ז כולל גם שבשחיטה זו לא נאמר הדין ד"מה שאתה זוכה אתה אוכל" (שחיטת אדם דוקא), להיותה ע"י הקב"ה¹³⁷.

ובביאור הטעם ששחיטתו של הקב"ה

(133) חולין לא, א – במשנה.

(134) תבוא כז, ז.

(135) כקושיית הרש"ש בויק"ר שם.

(136) ראה ב"ב עה, רע"א: "אלמלא הקב"ה עזרו אין יכול לו, שנאמר (איוב מ, יט) העושו יגש חרבו", "בבהמות כתיב . . . וה"ה עם לויתן" (פרש"י שם. וראה חדא"ג מהרש"א שם).

(137) בפ"י די משה ויק"ר שם: "להקב"ה הוא מותר לחשוט גם בסנפירין, אבל לבני אדם אשר להם נתנה התורה לצרף את לבבם* ולקבוע בהם רחמנות, להם אסור בסנפירין, כי הוא צער בעלי חיים". אבל: (א) טעם זה אינו שייך לחידוש תורה לעתיד לבוא דוקא, (ב) ועיקר: מאי שנא משאר המצוות שמקיים הקב"ה אף שלא שייך אצלו הטעם דלצרף כו'.

וראה שו"ת חת"ס חיו"ד ס"ט: "אפילו אנן

(* כמ"ש בהתחלת הענין: "לא ניתנו המצוות לישראל אלא לצרף בהן את הבריות".

השכל דחכמי ישראל בהתאם לשינוי מצב העולם בימות המשיח¹²⁴ (ע"פ הכלל ש"אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות") כדעת ב"ש - כי, לאחרי שיושלם בירור הטוב מן הרע, יהיו כולם במעמד ומצב ד"השם אורחותיו", לדקדק ולשקול דרכיהם בתכלית הזהירות גם מרע הנעלם (בהעלם ובכח), ועד לשלילת האפשרות דענין בלתי-רצוי - ע"י דחיית וריחוק הדברים שיש בהם רע הנעלם (כיון שנשאר עדיין בעולם מציאות הרע, כנ"ל סי"ב); וענין זה יהי' ע"י התגלות דרגא נעלית יותר בתורה (מחודדי טפ"י) אצל כל בניי - ,תורה חדשה מאתי תצא", טעמי וסודות התורה, שלהיותם למעלה משייכות לביורור העולם, נשללת על ידם אפילו האפשרות לענינים בלתי-רצויים.

ויש לומר הביאור בזה - בפנימיות הענינים¹²⁷:

איתא בגמרא¹²⁸: "מעלי יומא דעצרתא סכנתא (להקזו דם) . משום . . דנפיק ב' זיקא ושמי' טבוז דאי לא קבלו ישראל תורה הוה טבב להו לבשריהו ולדמיהו"¹²⁹. והקשה בתדא"ג מהרש"א¹³⁰, "לכאורה . . לא ה"ל לקרותו טבוז אלא טבוז, שבא לטבוז אחרים", ומתוך ש"ההוא זיקא שהוא השטן הוא היצר הרע הוא רוח מ"ה שבא לטבוז את ישראל אילו לא קיבלו התורה, אבל כיון שקבלו התורה וכבשו את יצרם הרי אדרבה זבחו ישראל את היצה"ר".

ויש לומר, שזהו גם תוכן הענין ד"יום טבוז" (מוצאי חג השבועות) -

(127) הביאור ע"ד הנגלה - ראה בארוכה לקו"ש תכ"ח ע' 24 ואילך. ושי"ב.
(128) שבת קכט, ב.
(129) וראה מחה"ש לאו"ח סו"ס תסח: "ונודע דבכל הזמנים שאירע לאבותינו ענין מה כשיגיע זמן ההוא שוב מתעורר קצת מעין אותו דבר וענין ההוא".
(130) לסנהדרין מג, ב.

(124) להעיר מטעמי המצוות שבהערה 119: "אלו ואלו דברי אלקים חיים, כי כל אחד ואחד דיבר אמת לפי מקומו (דרגתו), אלא שההלכה הוא לפי הזמן".
(125) ובלשון רבינו הזקן בתניא פל"ו: "וכבר הי' לעולמים מעין זה כשעת מתן תורה".
(126) שו"ע או"ח סתצ"ד סי"ט.

ונמצא, שלעתיד לבוא יהי' שינוי בהלכות התורה ע"פ טבע שכל האדם כתוצאה מדרגא נעלית יותר בלימוד התורה, וע"י זה במקום הלכה כב"ה תהי' הלכה כב"ש, בגלל וע"י שיתוסף בחכמת התורה כדרך ב"ש ש"מחודדי טפ"י" - ע"ד ובדוגמת היתר שחיתת שור הבר בסנפירי הליתן כש"תורה חדשה מאתי תצא".

ה. ובביאור הקשר והשייכות דב' הענינים הנ"ל שיתחדשו לעתיד לבוא - הלכה כב"ש (ש"מחודדי טפ"י), והיתר שחיתת שור הבר בסנפירי הליתן (כיון ש"תורה חדשה מאתי תצא") - צריך להבין:

א) החידוש דהלכה כב"ש הוא לחומרא, לאסור את המותר, שדבר שהי' מותר בזמן הזה כדעת ב"ה המתירים, יהי' אסור לעתיד לבוא כדעת ב"ש המחמירים, ואולי בשחיתת שור הבר בסנפירי הליתן החידוש הוא לקולא, שהקב"ה יתיר שחיתת זה שאינה כשירה בזמן הזה?

ב) איך יתכן שדוקא לעתיד לבוא יתחדשו כו"כ איסורים וחומרות דב"ש (במקום ההיתרים והקולות דב"ה בזמן הזה), בה בשעה שלעתיד לבוא לא יהי' צורך באיסורים וחומרות (ועאכו"כ שלא יהי' צורך לחדש איסורים וחומרות) שענינם לשלול האפשרות ונתינת-מקום לענין בלתי-רצוי, כיון שלעתיד לבוא יתבטלו הענינים הבלתי-רצויים, כמ"ש⁶² "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ולא יהי' אלא הוספה וחיידוש בקדושה, החל

ובטעם הדבר שלעתיד לבוא ישתנה שיקול הדעת דחכמי ישראל לנטות לדעת ב"ש - יש לומר, ע"פ דברי הגמרא ש"ב"ש מחודדי טפ"י, שמעלתם בחכמת התורה גדולה ממעלת ב"ה, אלא, שבזמן הזה אין הלכה כמותם כיון שרוב חכמי ישראל שמכריעים ההלכה ע"פ דעתם לא הגיעו למעלה זו, וע"ד מארו"ל⁶² שלא קבעו הלכה כר"מ אף ש"אין בדורו . . כמותו", משום ש"לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו"⁶¹, משא"כ לעת"ל ש"יהיו כל ישראל (ועאכו"כ אלו שיבחרו מכל ישראל לב"ד הגדול שבירושלים) חכמים גדולים", תהי' אצל רובם (ואולי אצל כולם) מעלת החכמה דב"ש ש"מחודדי טפ"י", ולכן יפסקו ע"פ כללי התורה כדעת ב"ש.

לבטל גם גזירה או תקנה ומנהג** שפשט בכל ישראל (רמב"ם הל' ממרים פ"ב ה"א-ב). ולהעיר מיומא פ, א: "שמא יבוא בית דין אחר וירבה בשיעורין", שמא יבנה בית המקדש בימיו ויתחדש בית דין ותתחדש הלכה כו" (פרש"י שם).

(61) והוה הטעם ש"קא מיפלגי במתיבתא דרקייעא . . הקב"ה אומר כו' וכולהו מתיבתא דרקייעא אמרי כו" (ראה לעיל הערה 38) - דלכאורה, כששומעים שהקב"ה אומר כך, איך אומרים דלא כהקב"ה - אלא שכיון שהפס"ד שלהם צ"ל ע"פ דעתם, לכן, כשלא השיגו בדעתם הטעם של הקב"ה, הוכרחו לפסוק כפי שמתקבל בדעתם (ראה לקו"ת תוריע כד, ב ואילך).

(**) מלבד דברים שראו ב"ד לגזור ולאסור לעשות סג (שם ה"ג), כדאיתא בגמרא (ע"ז לו, א) "בכל יכול לבטל בית דין דברי בית דין חבירו חוץ משמונה עשר דבר (ב"ש וב"ה יחד נמנו וגזרו עליהם ב"פ דשבת), שאפילו יבוא אליהו ובית דינו אין שומעין לו".

(62) זכרי' יג, ב.

מכללות הענין ד, תורה חדשה מאתי תצא?"

מקלט הוא אומר⁷¹ אם ירחיב ה' אלקיך את גבולך ויספת לך עוד שלש ערים וגו', ומעולם לא הי' דבר זה, ולא צוה הקב"ה לתוהו, ועכצ"ל, שציווי זה יתקיים בימות המשיח, שאז תהי' חוספה (ושלימות) במצות ערי מקלט.

ונתבאר בארוכה במק"א⁷² שבהוספת הראי' מערי מקלט מודגש שביאת המשיח הו"ע המוכרח גם מצד מצוות התורה (נוסף על כללות הענין ש, התורה העידה עליו), שקיום מצות ערי מקלט בשלימות (ויספת לך עוד שלש ערים) תהי' כש, ירחיב ה' אלקיך את גבולך" בימות המשיח, וכיון שהבטחת הגאולה היא פרט וגדר במצוות התורה, נעשה בה תוקף הנצחיות דמצוות התורה, כמ"ש הרמב"ם בסיום הענין, ועיקר הדברים ככה הן, שהתורה הזאת חוקי' ומשפטי' לעולם ולעולמי עולמים, ואין מוסיפין עליהן ולא גורעין מהן⁷³ (מ"צוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים, אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת", כנ"ל ס"ג).

ויש לומר, שבהדגשת ענין הגאולה כפרט וגדר במצוה שבתורה ש, אין לה . . . חוספה" ע"י חוספה בהמצוה בימות המשיח, כלשון הכתוב, ויספת לך עוד שלש ערים גו', מרומז שבכל מקום

(71) שופטים יט, ח"ט.
(72) לקו"ש ח"ח ע' 280 (לקמן ע' 178). חל"ד ע' 114 ואילך.
(73) כולל גם שתוקף הנצחיות הוא ולא רק בתוכנו הרוחני, אלא גם) כפשוטו של דברים - כהמשך דברי הרמב"ם (בדפוסים שלא שלטה בהם יד הצנזור), וכל המוסיף או גורע או שגילה פנים בתורה והוציא הדברים של מצוות מפורט, הרי זה ודאי בראי ורשע ואפיקורוס.

הרשות, לכו"ע הברור הוא באופן של קירוב, "ימין מקרבת"¹¹⁵ - טהור מותר וכשר, ע"י ההשתמשות בהם לשם שמים, "כל מעשיך יהיו לשם שמים"¹¹⁶ ו, בכל דרכיך דעהו"¹¹⁷, שעי"ז נעשה בהם בירור וזיכוך ועל"י לקדושה; ובדברים שיש ספק האם צריכים לדחותם או שיכולים (ובמילא צריכים) לקרבם ולהעלותם לקדושה, משום שהרע אינו ניכר ונראה בפועל ובגלוי, כי אם בכח ובהעלם בלבד, וכיו"ב - פליגי ב"ש ובה"ש¹¹⁸:

ב"ש¹¹⁹ (ששרש נשמתם מבחי' הגבורות) - נטיית שכלם היא להחמיר, לדחות ולאסור גם הענינים שהרע שבהם הוא בכח ובהעלם בלבד, ובי"ה (ששרש נשמתם מבחי' החסדים) - נטיית שכלם היא להקל, לקרב ולהתיר הדברים שאין בהם רע בפועל ובגלוי.

והילוק זה מרומז גם בשמותיהם¹²⁰: "שמאי" - מלשון השם אורחותיו¹²¹, ששוקל דרכיו בתכלית הזהירות גם מענינים דרע הנעלם,

אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג.
(117) משלי ג, ו. רמב"ם שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקניו" ס"ב.
(118) ולהעיר מביאור הלשיטתייהו דב"ש ובי"ה, שב"ש אולי בתר בכח, ובי"ה אולי בתר בפועל (ראה בארוכה, הדרן על ששה סדרי משנה" ס' השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 645 ואילך).
(119) ראה חז"ג רמ"ה, א. טעמי המצוות להאירו"ל פ' תצא. תניא בהקדמה. שם אגה"ק ס"ג. ובכ"מ.
(120) להעיר ממארו"ל, ר"מ הוה דייק בשמא" (יומא פג, ב. וראה בארוכה (ע"ד הענין דמדרש שמות) תשובות וביאורים הנ"ל ס"א. וש"נ).
(121) מו"ק ה, סע"א. וש"נ.

ויש להוסיף, שהחילוק בין ב"ש ובי"ה הוא גם בדרגת התורה שעל ידה נעשה בירור העולם:

"ב"ש מחדדי טפי" - דרגא נעלית יותר בלימוד התורה (ה, בכח" שבתורה, פנימיות התורה), שבכחה יכולים לברר (לא רק רע הגלוי, אלא גם) רע הנעלם, משא"כ בי"ה שלומדים התורה כפי שהיא בפועל ובגלוי (נגלה דתורה), אין ענינם לברר רע הנעלם, ובמצב כזה שאין הענין לברר הרע הנעלם, אסור לדחות ולרחק דברים שיכולים לקרבם ולהעלותם לקדושה.

ולכן:

בזמן הזה, שמצב העולם הוא שרוב בני-אדם אינם שייכים לדרגתם של ב"ש לשקול ולדקדק דרכיהם בתכלית הזהירות גם מרע הנעלם ולבררו ע"י דרגא נעלית בתורה - הלכה כבי"ה, ובי"ה במקום בי"ה אינה משנה, ועד שכש, נמנו ורבו ב"ש על בי"ה, "אותו היום . . . הי' קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל", כי, עי"ז שדוחים ומרחקים מגבול הקדושה דברים שהיו יכולים לקרבם ולהעלותם לקדושה במילא ניתוסף כח בלעו"ז.

אבל בימות המשיח תהי' הלכה כבי"ש - כיון שישתנה שיקול הדעת בטבע

(122) איוב כט, ג.
(123) ראה לקו"ת שה"ש מח, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

(63) שבת שם.

(64) שם יז, א.

(65) יום שגזרו הי"ח דבר כשנמנו ורבו ב"ש על בי"ה - תוספתא שם פ"א ה"ח. ירושלמי שם פ"א ה"ד.

(66) משא"כ ההיתר דשחיטת שור הבר בסנפריי הלויין - שמקורו במדרש (דרש שבתורה), והלכה כבי"ש - שמקורו בספרי קבלה (סוד שבתורה).

(67) כ"ה לשון הכותרת - בדפוס ויניציאה רפד. שי.

(68) פ"א ה"א.

(69) נצבים ל, ג.

(70) הלכה ב,.

מקלט¹⁰⁹ כדי לשלול אפשרות לענין בלתי־רצוי שיכול להיות כתוצאה ממצואות הרע בעולם (כמו שלפני הטא עה"ד היתה אפשרות לענין החטא ע"י מציאות הרע בעולם¹¹⁰).

וענין זה (שלילת האפשרות לענין בלתי־רצוי) נעשה ע"י ש"וויספת לך עוד שלש ערים, הוספת סוג חדש של ערי מקלט, התגלות חדשה ב"דברי תורה קולטין" - שזהו"ע ד"תורה חדשה מאתי תצא", התגלות טעמי תורה דפנימיות התורה, דכיון שפנימיות התורה היא למעלה משייכות לבירור טוב ורע, לכן קולטת את האדם באופן ששוללת גם האפשרות לענין בלתי־רצוי.

ויש לומר, שערי מקלט שבזמן הזה, שש ערים, הם כנגד ששה סדרי משנה (כולל פירושן בגמרא), שבהם נתבאר כל פרטי הדינים דאיסור והיתר טומאה וטהרה חיוב ופטור שעל ידם נעשה בירור העולם, וערי מקלט שיתוספו בימות המשיח, שלש ערים, הם כנגד ההוספה והחידוש בכללות התורה -

„אוריין תליתארי“, שלש ערים - ע"י ההתגלות דפנימיות התורה¹¹¹.

וימתק יותר - שלש הערים שיתוספו בימות המשיח הם „בערי הקיני והקניזי והקדמוני שנכרת לאברהם אבינו ברית עליהן ועדיין לא נכבשו, ועליהן נאמר בתורה ואם ירחיב ה' את גבולך“¹¹², וידוע¹¹³ שכיבוש ארץ ז' אומות בנפש הו"ע בירור המדות, שזוהי כללות העבודה בזמן הזה, וכיבוש ארץ ג' אומות (קיני קניזי וקדמוני) בנפש הו"ע בירור המוחין שיהי' בימות המשיח, שאז תהי' ההתגלות ד"תורה חדשה מאתי תצא"¹¹⁴.

יג. עפ"י יש לבאר גם החידוש שבימות המשיח תהי' הלכה כב"ש: ובהקדם ביאור הפלוגתות דב"ש וב"ה, ב"ש אוסרים וב"ה מתירים - שהפלוגתא היא בנוגע לאופן פעולת התורה בבירור העולם:

דבריים שהם בודאי בלתי־רצויים, לכו"ע הבירור הוא באופן של דחי, „שמאל דוחה“¹¹⁵ - טמא אסור ופסול; דבריים שהם בודאי מותרים, עניני

תתה"מ***, כי, לאחר ש"מצוות בטלות" אין מקום לשקו"ט אם „זו היא שחיטה כשירה“, ואין צורך ב"חידוש תורה".

(111) ראה אה"ת שם: „ששה ערי מקלט י"ל עד"ו ששה סדרי משנה . . ג' ערי מקלט י"ל עד"ו אוריין תליתארי . . כשירחיב ה' גבולנו צריך להוסיף ג' ערי מקלט והוא התגלות טעמי תורה לע"ל".

(112) רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ח ה"ד.

(113) ראה בארוכה ד"ה אל תצר את מואב במאמרי אדהאמ"צ דברים בתחלתו.

(114) ראה גם סה"מ עטר"ת ותש"ט שבהערה 26. ועוד.

(115) סנהדרין קו, ב. וש"נ. הל' ת"ת לאדה"ו פ"ד הי"ג.

שמצינו שבימות המשיח יהי' שינוי גרעון והוספה בעניני תומ"צ [ולדוגמא: השינוי דהלכה כב"ש, הגרעון בדיני שחיטה ע"י היתר שחיטת שור הבר בסנפירי הליתין, וההוספה ד"תורה חדשה"], אין זה שינוי גרעון והוספה בתורה, אלא ע"ד ובדוגמת ההוספה דערי מקלט (המקור בהלכה להוספה בתומ"צ בימות המשיח), שהוספה זו היא חלק מהמצוה עתה (שגדר המצוה היא שבימות המשיח יוסיפו עוד שלש ערים), שע"י נעשית שלימות המצוה, כדלקמן.

י. ובהקדם הביאור בהוספת שלש ערי מקלט בימות המשיח - דלכאורה אינו מובן:

א) מהו הענין המיוחד שבהוספת שלש ערי מקלט בימות המשיח, עד כדי כך, שבזה תלוי תוקף ונצחיות הבטחת ביאת המשיח שנעשית פרט וגדר במצות ערי מקלט?

ב) יתירה מזה: תוכן מצות ערי מקלט הוא בניגוד (לכאורה) לתוכן דביאת המשיח - כי, הצורך בערי מקלט הוא „לנוס שמה כל רוצח“⁷⁴, ואילו בימות המשיח בודאי לא תהי' המציאות דהורג נפש, אפילו לא בשוגג⁷⁵ [וכידוע השקו"ט בביאור הצורך דערי מקלט

(אפילו שש ערים, ועאכו"כ „ויספת לך עוד שלש ערים“, תשע ערים) בימות המשיח⁷⁶], ואעפ"כ, מודגשת הבטחת ביאת המשיח בהוספת שלש ערי מקלט דוקא?

יא. ויש לומר הביאור בהנ"ל:

בתורה ישנם (בכללות) ב' ענינים: (א) „חמודה גנוזה שגנוזה לך“⁷⁷ - ענינה של התורה שהיא חכמתו של הקב"ה (שלמעלה מהעולם, אלא שירדה למטה בארץ), (ב) „נתתי לארץ“⁷⁸ - נתינתה למטה בארץ כדי לפעול שהעולם יהי' ע"פ הוראת התורה, הן ע"י פעולה חיובית, „עשה טוב“, והן ע"י פעולה שלילית, „סור מרע“.

ובפרטיות יותר - החילוק שבין תורה למצוות: תורה היא חכמתו של הקב"ה, ומצוות (עשה ולא תעשה) הם הוראות להאדם איך להתנהג בעולם. ועד"ו בתורה עצמה - לימוד חכמת התורה כשלעצמה שאינו נוגע למעשה בפועל, „יגדיל תורה ויאדיר“⁷⁹, „דרוש וקבל שכר“⁸⁰, והלימוד לידע את המעשה אשר יעשון ואלה אשר לא תעשינה.

ובלימוד חכמת התורה כשלעצמה גופא - ה"ז החילוק שבין נגלה דתורה לנסתר דתורה⁸¹: בנגלה דתורה מודגשת

(74) שופטים יט, ג.

(75) הן מצד ההורג - שגם שוגג צריך כפרה (פרש"י נח ט, ה. פרש"י שבועות ב, א נ"ה תולה), וכידוע שגם שוגג הוא מהתגברות הרע כו' (ראה לקו"ת להאר"ז ל פ' ויקרא. תניא אגה"ק סו"ס כח); והן מצד הנהרג - שהריגתו בשוגג היא מפני שנתחייב מיתה על הריגה במיד

(76) ראה בארוכה ד"ה אל תצר את מואב במאמרי אדהאמ"צ דברים בתחלתו.

(77) ראה גם סה"מ עטר"ת ותש"ט שבהערה 26. ועוד.

(78) ראה הנסמן בתשובות וביאורים שם סי"א בסופו (הערה 23).

בעיקר הפעולה דבירור העולם ע"י פרטי הדינים דאיסור והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול, שלכן נקראת „אילנא דטוב ורע“⁸² („עץ הדעת טוב ורע“⁸³), ע"ש ההתלבשות לברר הטוב מהרע, להבדיל בין הפסול האסור והטמא להכשר המותר והטהור, וכן ההתלבשות בטענות של שקר (לברר האמת מן השקר) בדיני חיוב ופטור שבין אדם לחבירו⁸⁴; משא"כ נסתר דתורה נקראת „אילנא דחיי“ („עץ החיים“⁸⁵), „דלית תמן . . . מסטרא דרע . . . מרוח הטומאה“⁸², כיון שאינה עוסקת בבירור הטוב מהרע, אלא מדברת בעניני אלקות, „דע את אלקי אביך“⁸⁶.

ובענין זה מודגש כללות החילוק שבין זמן הזה לימות המשיח:

בזמן הזה - עיקר העבודה היא בבירור העולם, שנעשית בעיקר ע"י לימוד נגלה דתורה, ששה סדרי משנה (כולל הפלפול והשקו"ט בגמרא ובפוסקים, ראשונים ואחרונים) בעניני איסור והיתר טומאה וטהרה חיוב ופטור (אלא שגם בשביל עבודת הבירורים בנגלה דתורה יש צורך בלימוד נסתר שבתורה שע"ז יאיר בנפשו האלקות שבתורה);

משא"כ בימות המשיח - לאחר ששלימות עבודת הבירורים, שיופד הרע

(82) זח"ג קכד, ב - ברע"מ.

(83) בראשית ב, יז.

(84) וגם הלימוד באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר, „דרוש וקבל שכר“, הוא, בענינים הקשורים עם טוב ורע.

(85) שם ג, כב.

(86) דה"א כח, ט. וראה תניא קו"א קנו, ב.

היינו, שהתורה קולטת את האדם העוסק בה להגן עליו ולהצילו מפני גואל הדם, „הוא¹⁰⁴ שטן הוא יצה"ר“¹⁰⁵, ולא עוד אלא שעל ידה נעשה התיקון לשפיכת דם וחיות האדם דקדושה שנמשך מהתורה, חיות חדש מ"תורת חיים" ¹⁰⁶.

ובימות המשיח, לאחר ששלימות בירור העולם - יהי הענין דערי מקלט באופן נעלה יותר:

ידוע¹⁰⁷ שגם בימות המשיח, כשתושלם עבודת בני בבירור הטוב מן הרע ויגיעו לשלימות שהיתה לפני הטא עה"ד - תהי' עדיין מציאות הרע בעולם¹⁰⁸, ולכן ישאר הצורך בערי

ידוע שכל חטא ועון הוא מעין ודוגמת „מכה נפש (בשגגה)“⁹³, כמ"ש⁹⁴ „שופך דם האדם באדם“, שהו"ע „שפיכת דם וחיות אדם דקדושה באדם דקליפה“⁹⁵, אלא שזהו באופן ד"מכה נפש (בשגגה)“, שלא ברצונו, כי, רצונו האמיתי של כאו"א מישראל הוא „לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות“⁹⁶ (אלא ש„יצרו הוא שתקפו“⁹⁶, כמו אונס), ומעשה החטא הוא „בבלי דעת“⁹⁷, כמארז"ל⁹⁸ „אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות“, ועוד וג"ז עיקר - ש„האלקים אנה לידו“⁹⁹, כמ"ש¹⁰⁰ „נורא עלילה על בני אדם“, „עלילה נתלה בו“¹⁰¹.

והתיקון לזה הוא ע"י הגלות לעיר מקלט - שרומז על התורה, כמארז"ל¹⁰² „דברי תורה קולטין“¹⁰³,

(סה"מ תרס"ה ע' שכה ואילך). ד"ה הנ"ל תשי"ב. תשי"ז.

(93) מסעי לה, יא.

(94) נח ט, ו.

(95) לקו"ת במדבר יג, ג.

(96) רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

(97) שופטים יט, ד.

(98) סוטה ג, רע"א.

(99) משפטים כא, יג.

(100) תהלים טו, ה.

(101) תנחומא וישב ד.

(102) מכות יז"ד, א.

(103) ופירוש „עיר מקלט“: „עיר“ - שנעשית מקיבוץ בתים, וכל בית נעשה מאבנים, שאבנים קאי על אותיות התורה (כדאיתא בספר יצירה (פ"ד מ"ב), „שתי אבנים בנות שתי בתים וכו"ו), ומצירופם נעשים בתים, תיבות התורה, ובצירוף כולם יחד נעשית עיר, כל התורה כולה; ומקלט

- מלשון קליטה, שרומז על הקליטה דשכל האדם בתורה והקליטה דתורה בשכל האדם (כמבואר בתניא (פ"ה) שהשכל תופס ומקיף את המושכל, וגם מלוכס ומקיף בו).

(104) ב"ב טז, א.

(105) ועד"ז אמרו תו"ל „בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין“ (ב"ב שם. קידושין ל, ב), „אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש כו"ו“ (קידושין שם. סוכה נב, ב).

(106) ולהעיר, שהתורה נמשלה לדם שהוא הנפש, שעל ידו נמשך חיות הנפש, וזהו מ"ש „זאת התורה אדם“, אותיות א' דם (של"ה בהקדמת בית ישראל בית דוד נכא, א). לקו"ת שם, א.

(107) ראה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א ס"א.

(108) ורק לאח"ז, בעולם התחי', יבטל הקב"ה מציאות הרע מן העולם, כמ"ש „את רוח הטומאה אעביר מן הארץ“, ועל תקופה זו אמרו תו"ל (נדה סא, ב) ש„מצוות בטלות לע"ל“* (ראה הגהות יעב"ץ ר"ה ל, א. אגה"ק סו"ס כו). - ועפ"ז צ"ל שהסעודה דליתן ושור הבר (שבה יאכלו משיטה זו שיתירה הקב"ה) תהי' בימות המשיח, לפני

(* פרטי הדעות והשקו"ט במאמר זה - ראה בארוכה בספרים שהובאו בשדי חמד (כללים ודי"ח) בערך מצות אם בטלות. תשובות וביאורים שם (והערה 9).